

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет
Кафедра біології, здоров'я людини та фізичної терапії

Назва дисципліни	Орнітологія
Освітня програма	091 Біологія та біохімія
Компонент освітньої програми	Вибірковий
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3,0 кредитів / 90 годин
Вид підсумкового контролю	Залік
Мова викладання	Українська
Викладач (і) Прізвище, ім'я, по батькові	доц. Воловик Галина Петрівна
Профайл викладача (ів) на сайті кафедри, соцмережі	http://kbmf-rshu.org.ua/
Е-mail викладача:	kb@rshu.edu.ua
Посилання на освітній контент дисципліни	http://kbmf-rshu.org.ua/
Консультації	<i>Очні консультації:</i> розклад присутності на кафедрі згідно з графіком консультацій

Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета предмету "Орнітологія" сформувати у студентів системні знання про біологічні, морфологічні, екологічні та етологічні особливості птахів; ознайомити з їхнім різноманіттям, класифікацією, роллю в екосистемах і значенням для людини. Розвинути навички ідентифікації видів, аналізу їхнього середовища існування, а також методів орнітологічного дослідження та природоохоронної діяльності.

Завдання предмету:

1. Надати уявлення про еволюційне походження птахів та їхнє місце у системі хребетних тварин.
2. Ознайомити з морфологією та анатомією птахів, включаючи адаптації до польоту, будову пера, кістяка, органів дихання, кровообігу, травлення тощо.
3. Розглянути фізіологічні процеси, що забезпечують життєдіяльність птахів (терморегуляція, дихання, міграції, фотоперіодизм тощо).
4. Вивчити систематику птахів: сучасні ряди, родини, види, із акцентом на фауну України.
5. Проаналізувати особливості поведінки, розмноження, звукових сигналів, соціальної структури у різних груп птахів.
6. Ознайомити з екологічними групами птахів, їхніми біотопами, живленням, трофічними зв'язками, адаптаціями до середовища.
7. Навчити студентів методам орнітологічних досліджень: облік чисельності, кільцювання, візуальне спостереження, біоакустика, фіксація міграцій.
8. Сформувати розуміння ролі птахів у природі та господарстві людини, включаючи біоіндикацію, боротьбу зі шкідниками, птахівництво, екоосвіту.
9. Виховувати відповідальне ставлення до охорони птахів, збереження біорізноманіття та участі в природоохоронних програмах (наприклад, «Червона книга України», міжнародні угоди, орнітологічні моніторинги).

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ до орнітології.

Тема 2. Морфологія та анатомія птахів.

Тема 3. Фізіологія та поведінка птахів.

Тема 4. Розмноження та розвиток птахів.

Тема 5. Систематика та різноманіття птахів.

Тема 6. Екологія птахів.

Тема 7. Птахи та людина.

Тема 8. Охорона птахів.